

วิชาเลี้ยงผึ้งโพรง

รหัสวิชา 020106

กลุ่มวิชาชีพมะพร้าว

ห้องเรียนบ้านหินเทียน

อาจารย์มารุต หมั่นทองสุขพร

อาจารย์พนม อยู่สุข

ผึ้งโพรงไทย เป็นผึ้งพื้นเมืองของประเทศไทย พบได้ทั่วทุกภาค โดยเฉพาะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี และพัทลุง มีขนาดลำตัวยาว 11-12 มิลลิเมตร มีสีน้ำตาลสลับเหลืองเป็นปล้องที่ส่วนท้อง นิยมนำมาทำเครื่องดื่ม มีรูเล็กๆ สำหรับเข้าออก สร้างรังหลายชั้น ทำให้สามารถเก็บน้ำผึ้งได้จำนวนมาก และยังสามารถผสมเกสรพืชเศรษฐกิจได้หลายชนิด รวมทั้ง เกสรมะพร้าวด้วย

หน้าที่ของผึ้ง ในรังผึ้งจะมี ผึ้งนางพญา มีหน้าที่ควบคุมรังและวางไข่ จะเป็นแม่ของผึ้งเกือบทั้งหมดที่มีอยู่ในรัง ภายใน 1 รังจะมีนางพญาเพียง 1 ตัว ส่วนผึ้งตัวผู้ มีหน้าที่ผสมพันธุ์กับนางพญา หลังจากผสมพันธุ์กับนางพญาแล้วผึ้งตัวผู้จะตายทันที จำนวนผึ้งตัวผู้ในรังจะขึ้นอยู่กับฤดูกาล และผึ้งงาน มีหน้าที่ทำความสะอาดรัง ผลิตไขผึ้งเพื่อสร้างรัง ป้องกันรัง ออกไปหาอาหาร และผลิตอาหารป้อนนางพญาและตัวหนอน ผึ้งงานมีขนาดเล็กที่สุดเป็นผึ้งตัวเมียแต่ไม่สามารถผสมพันธุ์ได้ ภายในรังจะมีผึ้งงานหลายหมื่นตัวขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของนางพญาผึ้งและปริมาณอาหาร

อุปกรณ์เลี้ยงผึ้งโพรงไทย มีกล่องไม้สำหรับเลี้ยงผึ้ง คอนหรือเฟรมสำหรับให้ผึ้งสร้างรัง ที่ขังนางพญาผึ้งเพื่อให้ผึ้งเข้ามาทำรัง กระจ่างพันควั่นเพื่อลดความดุร้ายของผึ้ง ชุดป้องกันผึ้งต่อยสำหรับทำงานกับรังผึ้ง มีเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ถุงมือ หมวกตาข่าย รวมทั้งอุปกรณ์ประกอบกล่องผึ้ง ลวดสำหรับทำคอนหรือเฟรม เป็นต้น

การเลี้ยงผึ้งโพรงไทย เลือกสถานที่เลี้ยงผึ้ง ควรเป็นบริเวณที่มีแสงรำไรได้ร่มไม้ ลมพัดไม่แรง มีแหล่งน้ำและแหล่งอาหารผึ้ง นำกล่องเลี้ยงผึ้งมาใส่ผึ้งด้านในไปวางในพื้นที่ที่มีผึ้ง ไม่นานผึ้งจะเข้ามาทำรังภายในกล่อง เมื่อมีรังมากพอแล้ว เปิดกล่องแล้วจับนางพญาใส่ที่ขังนางพญา แล้วตัดรวงผึ้งที่มีตัวอ่อนที่ละรวง นำมาทาบกับเฟรมที่เตรียมไว้ ใช้มีดกรีตรวงผึ้งตามแนวเส้นลวดของเฟรมแล้วตรวจผึ้งให้ยึดกับเฟรม ปาดรวงผึ้งส่วนที่เป็นน้ำหวานด้านบนออก เพื่อให้มีพื้นที่สำหรับให้ผึ้งสร้างรังและทำน้ำหวานใหม่ นำเฟรมไปวางในกล่องไม้ ปลอ่ยให้ผึ้งกลับเข้ารัง จากนั้นปลอ่ยนางพญาให้อยู่ในกล่องที่มีเฟรมใหม่แล้ว ดูแลไม่ให้มีศัตรูผึ้งมารบกวน ผึ้งจะทำรังและน้ำหวานเพิ่มในทุกเดือนขึ้นอยู่กับอุณหภูมิของอาหารในพื้นที่เลี้ยงผึ้ง เมื่อได้เวลาเกษตรกรก็สามารถเก็บน้ำผึ้งมาสดแล้วกรองเพื่อให้ได้น้ำผึ้งบริสุทธิ์ไปจำหน่ายหรือนำไปผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ได้ต่อไป สามารถสร้างรายได้ที่ดีให้เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้ง

บ้านหินเทียน น้ำผึ้งมีประโยชน์มากมาย สนใจการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย สามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้จากกรมส่งเสริมการเกษตร สำหรับน้ำผึ้งของบ้านหินเทียนเป็นน้ำผึ้งแท้ ที่เคยถูกลักลอบถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ที่พัลลภพลา เขาเต่ามาแล้ว การเลี้ยงผึ้งโพรงที่บ้านหินเทียนจะมีกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งโพรง ซึ่งนอกจากจะได้น้ำผึ้งแท้จากธรรมชาติแล้ว ยังจัดทำเป็นฐานเรียนรู้คนเลี้ยงผึ้งสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจที่จะเข้ามาเยี่ยมชม เรียนรู้ หรือเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนน้ำผึ้งแท้ของบ้านหินเทียนได้ โดยสามารถติดต่อเข้ามาได้ตลอดเวลา